

Визначення джерел фінансування, зокрема співвідношення бюджетного фінансування та платних послуг можна здійснювати за наступною схемою. Є певний зарубіжний досвід у проведенні такої градації та відповідної прив'язки коштів до виділених груп

Встановлюються параметри платоспроможності населення, зокрема система ранжування населення за групами платоспроможності. На основі цього будуються спеціальні шкали, які визначають розподіл фінансування між бюджетними коштами та платними послугами в залежності від рівня платоспроможності в рамках кожної групи тих, хто потребує таку допомогу.

Спочатку треба виділити групи отримувачів соціальних послуг в залежності від ступеню обмеженості життєвих функцій. Можна запропонувати для цього базуватись на відомій в для фахівців шкалі Лаутера. .

Проводиться реєстрація отримувачів соціальної допомоги, яку проводять органи соціального захисту спільно з органами управління охороною здоров'я, де для кожного, хто претендує на таку допомогу встановлюються якісні параметри, які характеризують дві сторони: медико – соціальний стан. Далі органи соціальної допомоги разом із економічними службами оцінюють стан платоспроможності кожного отримувача.

Нижче приведені приклади таких розрахунків.

Таблиця 1

Сума балів	Характеристика рівня платоспроможності
55 – 49 балів Розряд I	Повністю платоспроможна особа, не потребує додаткової допомоги від держави, може самостійно оплачувати послуги
48 – 42 бали Розряд II	Відносно високий рівень платоспроможності. Бюджетне фінансування в основному стосується дорогого вартісного обладнання (інвалідні візки, наприклад)
41 - 35 балів Розряд III	Середній рівень платоспроможності.. Потребує незначної підтримки в разі тяжких захворювань, лікування яких пов'язано із застосуванням дорогих препаратів
34 – 29 балів Розряд IV	Платоспроможність дещо нижче середнього рівня. Потребує бюджетної підтримки в конкретно виникаючих ситуаціях, коли необхідне фінансування конкретних витрат на медико - соціальне обслуговування
28 – 22 бали Розряд V	Платоспроможність нижче середнього рівня. Визначені кілька позицій в системі медико – соціального обслуговування, де застосовується фінансування за рахунок бюджету
21 – 17 балів Розряд VI	Платоспроможність нижче середнього рівня. Потребує постійного бюджетного фінансування по чітко визначеним позиціям. По решті чітко визначеним позиціям - оплата послуг за власні кошти. Позиції, за якими здійснюється бюджетне фінансування, переважають над позиціями, за якими самостійна оплата послуг

16 – 12 балів Розряд VII	Платоспроможність низька. Є тільки ряд позицій, за якими може проплачувати особа (консультації, пов'язані із нестандартними питаннями)
11 – 9 балів Розряд VIII	Платоспроможність крайнє низька. Рішення про проплату за рахунок не бюджетних коштів приймається тільки як частина вартості тої чи іншої послуги у крайніх випадках, коли діють нестандартні обставини
8 – 5 балів Розряд IX	Платоспроможність абсолютно низька. Можливо кілька ситуацій на рік, коли приймається спеціальне рішення про участь в оплаті послуг на рівні незначної частки.
менше 5 балів Розряд X	Платоспроможність на рівні мінімальних доходів. Про оплату за власні кошти не може бути мови.

Таблиця 2

Шкала оцінки різних видів доходів

№ п/п	Критерій	Характеристика	Бали
1	Індивідуальні доходи на місяць, в основі яких є результати праці (пенсія, зарплата, дивіденди, інші)	Більше 5000 грн.	10
		4000 – 5000 грн.	9
		3000 – 4000грн.	8
		2000 – 3000 грн.	7
		1500 – 2000 грн.	6
		1000 – 1500 грн.	3
		Менше 1000 грн.	1
2	Середній дохід на члена родини, з якими проживає особа	Більше 5000 грн.	10
		3000 – 5000 грн.	8
		2000 – 3000грн.	6
		1500 - 2000грн.	4
		1000 - 1500 грн.	3
		Менше 1000грн.	1
3	Наявність приміщень, які здаються в оренду	Більше 1 приміщення	10
		1 приміщення	7
		Кімната в приміщенні	4
		Не здається нічого	0
4	Наявність присадибної ділянки, дачі, будинку в сільській	Наявність присадибної ділянки, дачі, будинку в сільській місцевості більше 1 га в радіусі до 10 км від місця проживання	8
		Наявність від 0,5 до 1 га в радіусі до 10 км від місця проживання	7
		Наявність від 0,5 до 1 га в радіусі більше 10 км від місця проживання	6

	місцевості у особи або родини, з якою проживає особа	Наявність від 0,3 до 0,5 га в радіусі до 10 км від місця проживання	5
		Наявність від 0,3 до 0,5 га в радіусі більше 10 км від місця проживання	4
		Наявність від 0,2 до 0,3 га в радіусі до 10 км від місця проживання	3
		Наявність від 0,2 до 0,3 га в радіусі більше 10 км від місця проживання	1
		Наявність менше 0,2 га	0
5	Рівень доходів у родичів I категорії (діти, батьки, чоловік, жінка), які не проживають з особою	Більше 5000 грн.	8
		3000 – 5000 грн.	5
		2000 – 3000грн.	4
		1500 - 2000грн.	3
		1000 - 1500 грн.	1
		Менше 1000грн.	0
6	Доходи, які отримувала особа до переходу у статус непрацездатного	Більше 5000 грн.	9
		3000 – 5000 грн.	7
		2000 – 3000грн.	5
		1500 - 2000грн.	3
		1000 - 1500 грн.	1
		Менше 1000грн.	0

Для визначення ступеню потреби в соціальних послугах застосовуємо систему балів Бартела – Лаутона, яка приведена у проекті стандарту Мінсоцполітики, тільки попередньо встановивши розряди для всіх десяти груп від А до К.

Таблиця 3

Сума балів за шкалами Бартела і Лаутона	Ступінь	Характеристика ступенів індивідуальної потреби
127 балів	0	Сторонньої допомоги не потребує.
100 - 126 балів Розряд А	1	Основні види елементарних дій (вмивання, одягання, взування, контроль за актами сечовиділення та дефекації, прийняття ванни, душу, користування туалетом, харчування, користування посудом та побутовою технікою) виконує самостійно й у повному обсязі. Основні види складних дій (приготування їжі, прийом ліків, користування телефоном, транспортом, ведення домашнього господарства, прибирання, прання, заняття рукоділлям, розпоряджання особистими фінансами, здійснення покупок у магазинах й отримання послуг в організаціях району, у якому мешкає) виконує самостійно й у повному обсязі. Пересувається поза помешканням й двором без віддалення на великі відстані. Користується транспортом. Має труднощі при підйомі крутими сходами.

		<p>Може потребувати сторонньої допомоги при здійсненні покупок чи отриманні послуг в організаціях району, у якому мешкає.</p> <p>Незначна залежність від сторонньої допомоги.</p> <p>З огляду на наявні фактори ризику, отримувач соціальної послуги може потребувати сторонньої допомоги й догляду у незначному обсязі (часткової сторонньої підтримки потребує виконання отримувачем соціальної послуги менше ніж 10% простих та складних дій).</p>
88 - 99 балів Розряд Б	2	<p>Основні види елементарних дій (вмивання, одягання, взування, контроль за актами сечовиділення та дефекації, користування туалетом, харчування, користування посудом та побутовою технікою) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Основні види складних дій (приготування їжі, прийом ліків, користування телефоном, транспортом, розпоряджання особистими фінансами) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Пересувається в межах двору біля помешкання й на невеликій відстані.</p> <p>Користується транспортом. Має складнощі при підйомі сходами.</p> <p>Ванну чи душ приймає самостійно, може періодично потребувати сторонньої допомоги (присутність сторонньої особи з метою уникнення травм).</p> <p>Може потребувати незначної допомоги у веденні домашнього господарства, часткової допомоги при пранні, занятті рукоділлям, у здійсненні покупок у магазинах чи отриманні послуг в організаціях, що не знаходяться поблизу місця проживання.</p> <p>Помірно виражена залежність від сторонньої допомоги. Отримувач соціальної послуги може потребувати помірного обсягу сторонньої допомоги й догляду, з огляду на наявні обмеження у життєдіяльності, умовах проживання й фактори ризику (часткової сторонньої допомоги може потребувати виконання отримувачем соціальної послуги до 20% простих та складних дій).</p>
76 - 87 балів Розряд В	3	<p>Основні види елементарних дій (вмивання, контроль за актами сечовиділення та дефекації, користування туалетом, харчування, користування посудом та побутовою технікою) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Види складних дій (прийом ліків, користування телефоном, розпоряджання особистими фінансами) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Пересування в основному обмежується помешканням. Може пересуватися на невеликій відстані самостійно чи з супроводом пішки або на транспорті.</p> <p>Може мати значні труднощі при підйомі сходами, або не у змозі самостійно підніматися сходами без сторонньої допомоги.</p> <p>Під час купання у ванні чи душі може потребувати часткової сторонньої допомоги.</p> <p>Може потребувати незначної допомоги при вдяганні та взуванні, при приготуванні їжі, веденні домашнього господарства; в частковій</p>

		<p>допомозі при пранні, у здійсненні покупок у магазинах чи отриманні послуг в організаціях, що не знаходяться поблизу місця проживання. Помірно виражена залежність у сторонній допомозі. Отримувач соціальної послуги може потребувати помірного обсягу сторонньої допомоги й догляду, з огляду на наявні обмеження у життєдіяльності, умовах проживання й фактори ризику (часткової і повної сторонньої допомоги може потребувати виконання отримувачем соціальної послуги до 40% простих та складних дій).</p>
63-74 бали Розряд Г	4	<p>Основні види елементарних дій (вмивання, контроль за актами сечовиділення та дефекації, користування туалетом, користування посудом та побутовою технікою) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Види складних дій (прийом ліків, користування телефоном, розпорядження особистими фінансами) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Пересування обмежується помешканням.</p> <p>У рідких випадках може пересуватися на невеликі відстані самостійно чи з супроводом пішки або на транспорті.</p> <p>Не може підніматись сходами без сторонньої допомоги.</p> <p>Може потребувати часткової сторонньої допомоги при вдяганні та взуванні, при приготуванні та прийомі їжі, у веденні домашнього господарства, при пранні, при купанні у ванні чи душі.</p> <p>Потребує допомоги у здійсненні покупок у магазинах чи отриманні послуг в організаціях</p> <p>Отримувач соціальної послуги має виражену залежність у сторонній допомозі й догляді, у тому числі з огляду на наявні обмеження у життєдіяльності, умовах проживання й фактори ризику (часткової і повної сторонньої допомоги й догляду потребує виконання отримувачем соціальної послуги до 50% простих та складних дій).</p>
54-62 бали Розряд Д	5	<p>Основні види елементарних дій (вмивання, контроль за актами сечовиділення та дефекації, користування туалетом, користування посудом та побутовою технікою) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Види складних дій (прийом ліків, користування телефоном, розпорядження особистими фінансами) виконує самостійно й у повному обсязі.</p> <p>Пересування обмежується помешканням.</p> <p>У рідких випадках може пересуватися на невеликі відстані з супроводом пішки або на транспорті.</p> <p>Не може підніматись сходами без сторонньої допомоги.</p> <p>Може вести домашнє господарство невеликого обсягу при великих часових затратах. Не може прати великі речі.</p> <p>Може потребувати часткової сторонньої допомоги при купанні у ванні чи душі, при одяганні й взуванні, при приготуванні й прийомі їжі.</p> <p>Потребує допомоги у здійсненні покупок у магазинах чи отриманні послуг в організаціях</p> <p>Отримувач соціальної послуги має виражену залежність від</p>

		сторонньої допомоги й догляду, у тому числі, з огляду на наявні обмеження у життєдіяльності, умовах проживання й фактори ризику (часткової і повної сторонньої допомоги й догляду потребує виконання отримувачем соціальної послуги до 90% простих та складних дій).
43 – 53 бали Розряд Е	6	<p>Може вмиватися, розчісуватися, чистити зуби, взуватися і вдягатися, приймати їжу з частковою сторонньою допомогою. Може частково контролювати акти сечовиділення та дефекації.</p> <p>Пересування в основному обмежене кімнатою. У рідких випадках може виходити у двір з супроводом.</p> <p>Приймає ванну чи душ зі сторонньою допомогою. Користується туалетом зі сторонньою допомогою (потребує допомоги при збереженні рівноваги, вдяганні, роздяганні).</p> <p>Основні види домашнього господарства вести не у змозі. Може приготувати самі прості страви й випрати невеликі речі.</p> <p>Потребує допомоги у здійсненні покупок у магазинах чи отриманні послуг в організаціях</p> <p>Може користуватись телефоном.</p> <p>Приймає ліки самостійно чи з незначною допомогою. Може розпоряджатися особистими фінансами.</p> <p>Отримувач соціальної послуги має виражену залежність від сторонньої допомоги й догляду, у тому числі, з огляду на наявні обмеження у життєдіяльності, умовах проживання й фактори ризику (часткової і повної сторонньої допомоги й догляду потребує виконання отримувачем соціальної послуги до 100% простих та складних дій, із них 60% і більше потребують часткової сторонньої допомоги).</p>
32 - 42 балла Розряд Ж	7	<p>Може вмиватися, розчісуватися, чистити зуби, взуватися і вдягатися, приймати їжу, приймати ванну чи душ зі сторонньою допомогою.</p> <p>Користується туалетом зі сторонньою допомогою (потребує допомоги при збереженні рівноваги, вдяганні, роздяганні).</p> <p>Пересування обмежене кімнатою.</p> <p>При переході з ліжка на крісло іноді потребує мінімальної допомоги чи нагляду.</p> <p>Не може вести домашнє хазяйство, готувати навіть найпростіші страви, прати.</p> <p>Викликає труднощі самостійний прийом ліків.</p> <p>Часто не у змозі розпоряджатися власними фінансами.</p> <p>Може користуватися телефоном з незначною допомогою.</p> <p>Отримувач соціальної послуги повністю залежний від сторонньої допомоги й догляду, у тому числі, з огляду на наявні обмеження у життєдіяльності, умовах проживання й фактори ризику (часткової і повної сторонньої допомоги й догляду потребує виконання отримувачем соціальної послуги до 100% простих та складних дій, із них тільки близько 50% потребують часткової сторонньої допомоги).</p>
25 - 31 бал Розряд З	8	<p>Приймає ванну чи душ, вмивається, розчісується, чистить зуби, вдягається, взувається зі сторонньою допомогою. Потребує</p>

		<p>часткової допомоги при прийомі їжі. Акт сечовиділення й дефекації може контролювати повністю або частково.</p> <p>Пересування обмежене ліжком й простором навколо нього.</p> <p>При переході з ліжка на крісло може потребувати часткової сторонньої допомоги. Користуватися туалетом може самостійно чи зі сторонньою допомогою (крісло-туалет біля ліжка чи судно).</p> <p>Користується телефоном чи має труднощі при користуванні ним.</p> <p>Не може самостійно готувати їжу, вести домашнє господарство, прати, займатися рукоділлям.</p> <p>Не може самостійно приймати ліки й розпоряджатися особистими фінансами.</p> <p>Отримувач соціальної послуги повністю залежний від сторонньої допомоги. Часткова залежність складає менше ніж 50% випадків виконання простих і складних дій, обумовлена станом здоров'я й можливістю пересування.</p>
12 - 24 бали Розряд І	9	<p>Отримувач соціальної послуги постійно знаходиться у ліжку.</p> <p>Потребує сторонньої допомоги при переході з ліжка на крісло.</p> <p>Може здійснювати активні рухи у межах ліжка. Може самостійно сидіти.</p> <p>Сідає самостійно чи з незначною допомогою. Контролює акти сечовиділення й дефекації частково чи повністю. Користується судном чи кріслом-туалетом.</p> <p>Отримувач соціальної послуги повністю залежний від сторонньої допомоги.</p>
0 - 11 балів Розряд К	10	<p>Отримувач соціальної послуги постійно знаходиться у ліжку.</p> <p>Пересувається тільки зі сторонньою допомогою.</p> <p>Вмивання, купання, вдягання й роздягання, прийом їжі здійснює тільки зі сторонньою допомогою.</p> <p>Не сідає самостійно й не може сидіти. Не контролює акти сечовиділення й дефекації. Необхідний постійний цілодобовий догляд.</p> <p>Отримувач соціальної послуги повністю залежний від сторонньої допомоги.</p>

Далі щоб визначити яку частину цих коштів треба фінансувати із бюджету, а яку за рахунок інших джерел, будуємо Шкалу, де в залежності від співвідношення значень обох розрядів визначаються необхідні співвідношення. В клітинках цієї шкали виставляються процентні значення рівня фінансування за рахунок бюджетних коштів (в межах стандарту надання допомоги). Все, що не покривається бюджетними коштами, має покриватися за рахунок платних послуг.

Ступінь індивідуальної потреби в соціальних послугах (розряди)	А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	З	І	К

Ступінь платоспроможності (розряди)										
I	0	10	15	20	25	30	35	40	45	50
II	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55
III	15	20	25	30	35	40	45	55	55	65
IV	20	25	30	35	40	45	55	60	60	70
V	25	30	35	40	45	55	60	65	70	75
VI	30	35	45	50	55	60	65	70	75	80
VII	35	45	50	55	60	65	70	75	80	85
VIII	40	50	55	60	65	70	75	80	85	90
IX	45	50	60	65	70	75	80	85	90	95
X	50	55	65	70	75	80	85	90	95	100